



PREZES REGIONALNEJ IZBY OBRACHUNKOWEJ W LUBLINIE

20-027 Lublin, ul. Karłowicza 4 IX p., tel. 81 467 91 27

Lublin, 7 października 2021 r.

RIO – II – 600/36/2021

Pan Karol Ponikowski
Wójt Gminy
ul. gen. Franciszka Kleeberga 5
21 - 412 Adamów

Szanowny Panie Wójcie .

W dniach od 7 lipca do 20 sierpnia 2021 r. (z uzasadnionymi przerwami) Regionalna Izba Obrachunkowa w Lublinie przeprowadziła kompleksową kontrolę gospodarki finansowej gminy Adamów. Protokół kontroli podpisano 25 sierpnia 2021 r.

W zakresie niektórych nieprawidłowości wyeliminowanych w trakcie kontroli lub o incydentalnym charakterze, co do których udzielono stosownego instruktażu – nie formułowano wniosków pokontrolnych.

Poniżej podaję stwierdzone nieprawidłowości i uchybienia oraz wnioski co do sposobu ich wyeliminowania, stosownie do przepisów art. 9 ust. 2 ustawy z dnia 7 października 1992 r. o regionalnych izbach obrachunkowych (Dz. U. z 2019 r. poz. 2137).

W załączniku do wystąpienia pokontrolnego wskazuję osoby odpowiedzialne za stwierdzone nieprawidłowości.

1. W zakresie danych ogólnoorganizacyjnych:

1.1. Niepowołanie zastępcy wójta – str. 2 protokołu.

Podjąć działania mające na celu powołanie zastępcy wójta, w związku z przepisami art. 26a ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2021 r. poz. 1372).

1.2. *Nieprzeprowadzenie audytu wewnętrznego w 2020 r. – str. 2-3 protokołu.*

Prowadzić audyt wewnętrzny, jeżeli ujęta w uchwale budżetowej gminy kwota dochodów i przychodów lub kwota wydatków i rozchodów przekroczyła wysokość 40.000 tys. zł, stosownie do przepisów art. 274 ust. 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2021 r. poz. 305 z późn. zm.).

2. **W zakresie rachunkowości i sprawozdawczości:**

2.1. *Nieprawidłowe sporządzenie dokumentacji opisującej przyjęte zasady rachunkowości, przez:*

- *nieokreślenie zasad powiązania kont ksiąg pomocniczych (prowadzonych ręcznie) z kontami księgi głównej,*
- *przyjęcie nieprawidłowych zasad ewidencji: wpływu dochodów do kasy w korespondencji z kontem 141, zapłaty zobowiązań z pominięciem kont rozrachunkowych, przypisu i odpisu należności z tytułu podatków w okresach kwartalnych, odsetek od należności cywilnoprawnych na koncie 720, dochodów związanych z zadaniami administracji rządowej i innych zleconych na koncie 225/J oraz niewykorzystanych dotacji (niezwróconych do końca roku) na koncie 224,*
- *nieokreślenie zasad funkcjonowania kont 130-JB, 139-JI i 139-J2,*
- *przyjęcie do stosowania konta 740/J „Dotacje i środki na inwestycje”, które nie służy do ewidencjonowania operacji gospodarczych występujących w Urzędzie Gminy,*
- *nieopisanie stosowanego systemu informatycznego – str. 6-8 protokołu.*

Dokonać zmian dokumentacji opisującej przyjęte zasady rachunkowości, polegających na:

- określeniu zasad powiązania kont ksiąg pomocniczych z kontami księgi głównej,
- przyjęciu zasad:
 - * ewidencjonowania wpływu dochodów budżetowych na koncie 221 „Należności z tytułu dochodów budżetowych” oraz bieżącego dokonywania na nim przypisu i odpisu należności z tytułu dochodów, w tym należności z tytułu dochodów związanych z zadaniami z administracji rządowej i innych zleconych, zgodnie z przepisami art. 20 ust. 1 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2021 r. poz. 217 z późn. zm.), w związku z § 26 ust. 2 rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 13 września 2017 r. w sprawie rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2020 r. poz. 342), powoływanego w dalszej części tego wystąpienia jako „rozporządzenie Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 13 września 2017 r.”,

- * ewidencjonowania odsetek za zwłokę w zapłacie należności cywilnoprawnych na koncie 750 „Przychody finansowe”,
- * ujmowania niewykorzystanych dotacji, niezwróconych przez podmioty dotowane do końca roku - na koncie 221 „Należności z tytułu dochodów budżetowych”,
- wyeliminowaniu możliwości nieujmowania na kontach rozrachunkowych zobowiązań uregulowanych w miesiącu ich powstania, w związku z przepisami art. 40 ust. 2 pkt 2 ustawy o finansach publicznych,
- określeniu zasad funkcjonowania wszystkich kont oraz wyeliminowaniu konta 740 „Dotacje i środki na inwestycje” niemającego zastosowania w jednostce,
- opisanu systemu przetwarzania danych, a przy prowadzeniu ksiąg rachunkowych przy użyciu komputera - opisu systemu informatycznego, zawierającego wykaz programów, procedur lub funkcji, w zależności od struktury oprogramowania, wraz z opisem algorytmów i parametrów oraz programowych zasad ochrony danych, w tym w szczególności metod zabezpieczenia dostępu do danych i systemu ich przetwarzania,

stosownie do przepisów art. 10 ust. 1 pkt 3 lit a, lit. c i ust. 2 ustawy o rachunkowości oraz zasad funkcjonowania kont, określonych w załączniku nr 3 do rozporządzenia Ministra Finansów i Rozwoju z dnia 13 września 2017 r.

2.2. Nieujęcie – w księgach rachunkowych 2021 r. – wszystkich kosztów obciążających w tym roku jednostkę (w kwocie 2.687 zł) – str. 8 protokołu.

W księgach rachunkowych jednostki ujmować wszystkie obciążające ją koszty dotyczące danego roku obrotowego, niezależnie od terminu ich zapłaty, stosownie do przepisów art. 6 ust. 1 ustawy o rachunkowości.

2.3. Nieprawidłowa ewidencja wpływu dochodów do kasy i odprowadzanie ich na rachunek bankowy – str. 9 protokołu.

Operacje dotyczące wpłaty do kasy dochodów budżetowych i ich odprowadzenia na rachunek bankowy ujmować zapisami:

- wpływ do kasy dochodów budżetowych:
 - Wn 101 „Kasa”,
 - Ma 221 „Należności z tytułu dochodów budżetowych” (należności przypisane)
 - lub
 - Ma 720 „Przychody z tytułu dochodów budżetowych” (należności nieprzypisane),
- odprowadzenie zrealizowanych dochodów na rachunek bankowy:
 - Wn 141 „Środki pieniężne w drodze”,
 - Ma 101 „Kasa”,

- wpływ tych dochodów na rachunek bankowy:

Wn 130 „Rachunek bieżący jednostki”,

Ma 141 „Środki pieniężne w drodze”,

zgodnie z zasadami funkcjonowania tych kont, określonymi w załączniku Nr 3 do rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 13 września 2017 r. w związku z art. 15 ust. 1 ustawy o rachunkowości.

2.4. *Niezamieszczanie dekretacji na kasowych dowodach księgowych – str. 9 protokołu.*

Na dowodach księgowych zamieszczać stwierdzenie ich zakwalifikowania do ujęcia w księgach rachunkowych, przez wskazanie sposobu ich ujęcia w księgach (dekretacja) wraz z podpisem osoby odpowiedzialnej za te wskazania, stosownie do przepisów art. 21 ust. 1 pkt 6 ustawy o rachunkowości.

2.5. *Nieprawidłowa klasyfikacja budżetowa dochodów i wydatków – str. 10-11 protokołu.*

Dochody i wydatki budżetowe klasyfikować do właściwych podziałek klasyfikacji budżetowej, zgodnie z Załącznikami Nr 2-4 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 2 marca 2010 r. w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych (Dz. U. z 2014 r. poz. 1053 z późn. zm.), w szczególności:

- dochody z tytułu zwrotu kosztów upomnienia za zaległości za gospodarowanie odpadami komunalnymi - do rozdz. 90026 „Pozostałe działania związane z gospodarką odpadami” § 0640 „Wpływy z tytułu kosztów egzekucyjnych, opłaty komorniczej i kosztów upomnień”,
- dochody z tytułu opłat za dostawy – do lokalu komunalnego – wody, centralnego ogrzewania, energii elektrycznej, gazu oraz wywóz nieczystości - do § 0830 „Wpływy z usług”,
- odsetki od nieterminowo regulowanych zobowiązań - do § 4580 „Pozostałe odsetki”,
- zakup usług remontowych, konserwację i naprawy - do § 4270 „Zakup usług remontowych”,
- wydatki na cele inwestycyjne, w tym pełnienie obowiązków inspektora nadzoru inwestycji - do § 6050 „Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych”,
- wydatki z tytułu czynszu za mieszkania - do § 4400 „Opłaty za administrowanie i czynsze za budynki, lokale i pomieszczenia garażowe”,
- koszty postępowania sądowego - do § 4610 „Koszty postępowania sądowego i prokuratorskiego”,
- zakup materiałów – do § 4210 „Zakup materiałów i wyposażenia”,
- wydatki z tytułu zryczałtowanej diety sołtysów - do rozdz. 75095 „Pozostała działalność”.

2.6. *Nieterminowe uregulowanie zobowiązań – str. 11, 73, 75 protokołu.*

Wydatków publicznych dokonywać w terminach wynikających z wcześniej zaciągniętych zobowiązań, stosownie do przepisów art. 44 ust. 3 pkt 3 ustawy o finansach publicznych.

2.7. *Nieprawidłowe ewidencjonowanie zaangażowania wydatków – str. 11-12 protokołu.*

Zaangażowanie wydatków budżetowych roku bieżącego ujmować na stronie Ma konta 998 „Zaangażowanie wydatków budżetowych roku bieżącego” na bieżąco, na podstawie umów, decyzji i innych postanowień, których wykonanie spowoduje konieczność dokonania wydatków budżetowych w roku bieżącym, zaś wysokość zaangażowanych wydatków lat przyszłych - na stronie Ma konta 999 „Zaangażowanie wydatków budżetowych przyszłych lat”, zgodnie z zasadami funkcjonowania tych kont, określonymi w załączniku Nr 3 do rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z 13 września 2017 r.

2.8. *Nieprowadzenie ewidencji szczegółowej do konta 225 „Rozrachunki z budżetami” – a do kont rozrachunkowych 201, 229, 231 i 240 – ewidencji według podziałek klasyfikacji budżetowej – str. 13 protokołu.*

Ewidencję szczegółową do konta 225 „Rozrachunki z budżetami” prowadzić w sposób umożliwiający ustalenie stanu należności i zobowiązań według każdego z tytułów rozrachunków z budżetem odrębnie.

Ewidencję analityczną do kont rozrachunkowych prowadzić według podziałek klasyfikacji budżetowej, w związku z przepisami § 20 ust. 1 pkt 4 lit. „b” rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 13 września 2017 r.

2.9. *Dokonywanie przypisów należności z tytułu opłat rocznych za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych w wysokości poszczególnych transz, pod datą terminów płatności – str. 13 protokołu.*

Przypisu należności z tytułu opłaty za korzystanie z zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych, dokonywać na dany rok budżetowy, w oparciu o wydane zezwolenie lub oświadczenie o wartości sprzedaży poszczególnych rodzajów napojów alkoholowych w punkcie sprzedaży w roku poprzednim, zgodnie z zasadami funkcjonowania konta 221 „Należności z tytułu dochodów budżetowych” określonymi w załączniku Nr 3 do rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 13 września 2017 r., mając na uwadze przepisy art. 11¹ ust. 4 oraz art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2021 r. poz. 1119).

2.10. *Nieprawidłowości w zakresie ewidencji opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi polegające na:*

- *niezgodności ewidencji syntetycznej i analitycznej na kontach 221 „Należności z tytułu dochodów budżetowych” i 720 „Przychody z tytułu dochodów budżetowych” ,*
- *prowadzeniu ewidencji szczegółowej opłat przy użyciu programu komputerowego niezapewniającego trwałości dokonanych w nim zapisów i możliwości ustalenia rzeczywistych przypisów, odpisów, należności i zaległości,*
- *wykazaniu na koncie dłużnika – przedawnionych zaległości z tytułu tych opłat – str. 13-17 protokołu.*

Zapewnić zgodność sald i zapisów kont ksiąg pomocniczych oraz kont księgi głównej, stosownie do przepisów art. 16 ust. 1 ustawy o rachunkowości.

Księgi rachunkowe prowadzić w sposób odzwierciedlający stan rzeczywisty i sprawdzalny, w tym zapewniając dostęp do zbiorów danych pozwalających, bez względu na stosowaną technikę, na uzyskanie w dowolnym czasie i za dowolnie wybrany okres sprawozdawczy jasnych i zrozumiałych informacji o treści zapisów dokonanych w księgach rachunkowych, stosownie do przepisów art. 24 ust. 2 i 4 ustawy o rachunkowości.

Zaległości z tytułu opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi, które uległy przedawnieniu, zgodnie z przepisami art. 70 § 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa, (Dz. U. z 2021 r. poz. 1540) w związku z art. 6 ust. 12 i art. 6q ust. 1 ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2021 r. poz. 888) odpisywać z kont dłużników, mając na uwadze przepisy art. 59 § 1 pkt 9 Ordynacji podatkowej oraz art. 24 ust. 2 ustawy o rachunkowości.

2.11. *Nieprawidłowości w zakresie ewidencji środków trwałych (na kontach 011 i 013), polegające na:*

- *zwiększaniu wartości początkowej środków trwałych o koszty niezwiązane bezpośrednio z ich wytworzeniem lub o koszty remontów,*
- *niewuwzględnieniu w wartości początkowej środków trwałych - kosztów związanych z ich nabyciem,*
- *ewidencjonowaniu środków trwałych niezgodnie z polityką rachunkowości oraz pod niewłaściwą nazwą,*
- *ujęciu składników majątku składających się z odrębnych obiektów w jednej pozycji lub jednego składnika w dwóch odrębnych pozycjach,*
- *pozostawieniu w księgach Urzędu Gminy wartości boiska przekazanego innej jednostce – str. 18-23 protokołu.*

Środki trwałe ujmować w księgach rachunkowych w wartości ustalonej zgodnie z przepisami art. 28 ust. 1 pkt 2 i ust. 8 ustawy o rachunkowości, mając na uwadze przepisy art. 3 ust. 1 pkt 15 tej ustawy.

Wartość początkową środków trwałych zwiększać o koszty ich ulepszenia, polegające na przebudowie, rozbudowie, modernizacji lub rekonstrukcji i powodujące, że wartość użytkowa środków po zakończeniu ulepszenia przewyższa posiadaną przy przyjęciu do używania wartość użytkową, stosownie do przepisów art. 31 ust. 1 ustawy o rachunkowości.

Na kontach 011 „Środki trwałe” i 013 „Pozostałe środki trwałe” ujmować składniki majątku o wartości określonej w przepisach wewnętrznych, w związku z przepisami art. 10 ust. 1 pkt 3 ustawy o rachunkowości.

Ewidencję analityczną środków trwałych prowadzić, ujmując każdy obiekt w oddzielnej pozycji i klasyfikując go do właściwej grupy, podgrupy i rodzaju, zgodnie z przepisami zawartymi w części „Objaśnienia wstępne” rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 3 października 2016 r. w sprawie Klasyfikacji Środków Trwałych (KŚT) (Dz. U. z 2016 r. poz. 1864), w związku z przepisami art. 40 ust. 3 ustawy z dnia 29 czerwca 1995 r. o statystyce publicznej (Dz. U. z 2021 r. poz. 955) i zasadami funkcjonowania konta 011 „Środki trwałe”, określonymi w Załączniku Nr 3 do rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 13 września 2017 r.

W przypadku przekazania środków trwałych innej jednostce w zarząd lub użytkowanie, przeznaczonych na potrzeby jednostki, wykسیęgować ich wartość z ewidencji Urzędu Gminy, w związku z przepisami § 2 pkt 5 rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 13 września 2017 r.

2.12. Nieprawidłowe sporządzenie rocznego sprawozdania Rb-27S za 2020 r. Urzędu Gminy, przez:

- niewykazanie dochodów i należności z tytułu dochodów związanych z realizacją zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych ustawami zrealizowanych przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej - w części należnej budżetowi gminy i przyjęciu sprawozdania Rb-27S tej jednostki, w którym wykazano te dane,
- niewykazanie w kol. 10 „zaległości” – w rozdz. 90002 § 0490 – należności powstałych przed 2020 r. i wykazanie należności niewymagalnych,
- wykazanie umorzonych odsetek od zaległości podatkowych w kol. 13 „Skutki udzielonych ulg i zwolnień obliczone za okres sprawozdawczy (bez ulg i zwolnień ustawowych)” – str. 17, 24, 35 protokołu.

W jednostkowym sprawozdaniu Rb-27S „Sprawozdanie z wykonania planu dochodów budżetowych jednostki samorządu terytorialnego” – wykazywać dane wynikające z prawidłowo prowadzonych ksiąg rachunkowych jednostki, stosownie do przepisów § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 9 stycznia 2018 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej (Dz. U. z 2020 r. poz. 1564 z późn. zm.), w szczególności należności, zaległości i nadpłaty z tytułu dochodów związanych z realizacją zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych ustawami, w § 2360 „Dochody jednostek samorządu terytorialnego związane z realizacją zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych ustawami”, w takiej samej wysokości jak w sprawozdaniu Rb-27ZZ „Sprawozdanie z wykonania planu dochodów związanych

z realizacją zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych jednostkom samorządu terytorialnego ustawami”, stosownie do przepisów § 6 ust. 5 „Instrukcji sporządzania sprawozdań budżetowych w zakresie budżetów jednostek samorządu terytorialnego” stanowiącej załącznik Nr 36 do powołanego rozporządzenia.

Sprawdzać pod względem merytorycznym poprawność sprawozdań przedkładanych przez Ośrodek Pomocy Społecznej, a w przypadku ujawnienia nieprawidłowości wzywać kierownika tej jednostki do ich usunięcia, zgodnie z przepisami § 9 ust. 4 i 5 tego rozporządzenia. Poinformować kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej o zasadzie wykazywania danych dotyczących dochodów związanych z realizacją zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych ustawami wyłącznie w sprawozdaniu Rb-27ZZ „Sprawozdanie z wykonania planu dochodów związanych z realizacją zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych jednostkom samorządu terytorialnego ustawami”, zgodnie z przepisami § 6 cytowanej „Instrukcji”.

Jako zaległości wykazywać należności pozostałe do zapłaty, których termin zapłaty minął i mogą być egzekwowane, zgodnie z przepisami § 3 ust. 1 pkt 7 „Instrukcji...”.

Kwoty dotyczące skutków udzielonych przez organ podatkowy gminy umorzeń odsetek za zwłokę wykazywać w kolumnie „Skutki decyzji wydanych przez organ podatkowy na podstawie ustawy - Ordynacja podatkowa, obliczone za okres sprawozdawczy”, zgodnie z przepisem § 3 ust. 1 pkt 11 lit. a „Instrukcji sporządzania sprawozdań budżetowych w zakresie budżetów jednostek samorządu terytorialnego”, stanowiącej Załącznik nr 36 do tego rozporządzenia.

2.13. Nieprawidłowe sporządzenie sprawozdania Rb-PDP za 2020 r. przez zaniżenie skutków obniżenia górnych stawek w podatku od środków transportowych, w wyniku ich obliczenia z zastosowaniem nieprawidłowej górnej stawki podatku – str. 26 protokołu.

W sprawozdaniu Rb-PDP „Sprawozdanie z wykonania dochodów podatkowych gminy” wykazywać kwoty stanowiące rzeczywiste skutki obniżenia górnych stawek zgodnie z przepisami § 3 ust. 1 pkt 9 w związku z § 7 ust. 4 „Instrukcji sporządzania sprawozdań budżetowych w zakresie budżetów jednostek samorządu terytorialnego”, stanowiącej Załącznik Nr 36 do rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów w sprawie sprawozdawczości budżetowej.

2.14. Wykazanie – w bilansie Urzędu Gminy za 2020 r. – zobowiązań wobec kasy zapomogowo-pożyczkowej w niewłaściwej pozycji.

Niewykazanie wszystkich danych w informacji dodatkowej za 2020 r. – str. 27 protokołu.

W sprawozdaniach finansowych wykazywać dane wynikające z ksiąg rachunkowych, ujmując w nich wszystkie informacje, w zakresie ustalonym we wzorach sprawozdań, stanowiących Załączniki Nr 5 i 12 do rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 13 września 2017 r., w związku z przepisami § 23 ust. 3 pkt 1 i ust. 9 tego rozporządzenia.

2.15. Nieprawidłowości w zakresie inwentaryzacji przeprowadzonej na koniec 2020 r. polegające na:

- *zinwentaryzowaniu budowli, do których dostęp nie jest znacznie utrudniony, niewłaściwą metodą oraz nieujawnieniu ujętej w księgach rachunkowych budowli przekazanej innej jednostce,*
- *nieujawnieniu ujętych w ewidencji wartości niematerialnych i prawnych, programów komputerowych, do których gmina nie posiada licencji – str. 28-29 protokołu.*

Inwentaryzację środków trwałych, do których dostęp nie jest znacznie utrudniony, przeprowadzać drogą spisu ich ilości z natury, wyceny tych ilości, porównania wartości z danymi ksiąg rachunkowych oraz wyjaśnienia i rozliczenia ewentualnych różnic, stosownie do przepisów art. 26 ust. 1 pkt 1 ustawy o rachunkowości, mając na uwadze przepisy art. 26 ust. 1 pkt 3 tej ustawy.

Inwentaryzację wartości niematerialnych i prawnych przeprowadzać drogą porównania danych ksiąg rachunkowych z odpowiednimi dokumentami i weryfikacji wartości tych składników, zgodnie z przepisami art. 26 ust. 1 pkt 3 ustawy o rachunkowości, mając na uwadze przepisy art. 3 ust. 1 pkt 14 ustawy.

3. W zakresie budżetu gminy:

3.1. W zakresie dochodów budżetowych:

3.1.1. Przypadki nieopodatkowania gruntów podatkiem rolnym, leśnym i od nieruchomości – str. 32, 33 protokołu.

W celu zapewnienia powszechności opodatkowania podatkiem rolnym, leśnym i od nieruchomości dokonywać okresowej weryfikacji danych zawartych w ewidencji podatkowej z ewidencją gruntów i budynków, w związku z przepisami art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 17 maja 1989 r. Prawo geodezyjne i kartograficzne (Dz. U. z 2020 r. poz. 2052 z późn. zm.).

Ustalić stan prawny gruntów wskazanych w protokole kontroli, a następnie opodatkować je odpowiednio należnym podatkiem rolnym, leśnym lub od nieruchomości, mając na uwadze przepisy art. 3 ust. 1 w związku z art. 3a ustawy z dnia 15 listopada 1984 r. o podatku rolnym (Dz. U. z 2020 r. poz. 333), art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 30 października 2002 r. o podatku leśnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 888 z późn. zm.) oraz art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1170 z późn. zm.).

3.1.2. Przypadki niesprawdzania/nieprawidłowego sprawdzania deklaracji podatkowych, o czym świadczy:

- *wykazanie w deklaracji na podatek od nieruchomości, użytków rolnych jako podlegających ustawowemu zwolnieniu z tego podatku,*
- *opodatkowanie podatkiem od środków transportowych pojazdów na podstawie niekompletnie lub błędnie wypełnionych deklaracji – str. 34, 40-41 protokołu.*

Sprawdzać przedkładane deklaracje podatkowe, w celu stwierdzenia ich formalnej poprawności oraz ustalenia stanu faktycznego, w zakresie niezbędnym do stwierdzenia jego zgodności z przedstawionymi dokumentami, stosownie do przepisów art. 272 pkt 2 i 3 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2021 r. poz. 1540 z późn. zm.).

W razie wątpliwości co do poprawności złożonej deklaracji, wzywać podatnika do udzielenia, w wyznaczonym terminie, niezbędnych wyjaśnień lub uzupełnienia deklaracji, wskazując przyczyny, ze względu na które dane zawarte w deklaracji podaje się w wątpliwość, stosownie do przepisów art. 274a § 2 Ordynacji podatkowej.

Przy opodatkowywaniu gruntów uwzględniać przepisy art. 21 ust. 1 ustawy Prawo geodezyjne i kartograficzne, zgodnie z którymi podstawę wymiaru podatków stanowią dane zawarte w ewidencji gruntów i budynków.

Jednostki oświatowe, które posiadają w trwałym zarządzie gminne użytki rolne, opodatkowywać podatkiem rolnym na podstawie przepisów art. 3 ust. 1 pkt 4 lit. a ustawy o podatku rolnym. Jednostki te korzystają ze zwolnienia z podatku rolnego – na podstawie art. 12 ust. 2 pkt 2 cytowanej ustawy w zakresie gruntów zajętych na działalność oświatową, w sytuacji gdy złożą wniosek o zwolnienie, a organ podatkowy udzieli zwolnienia na podstawie decyzji, stosownie do przepisów art. 13d ust. 1 tej ustawy, przy czym zwolnienie stosowane jest od pierwszego dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym złożono wniosek (art. 13d ust. 3 ustawy); w przypadku gdy jednostka nie złoży wniosku, zwolnienie z podatku rolnego nie może być zastosowane.

3.1.3. Niewezwanie podatników do złożenia korekt deklaracji/informacji podatkowych w związku ze zmianami w ewidencji gruntów i budynków wynikającymi z przeprowadzonej modernizacji gruntów – str. 36 protokołu.

Przy opodatkowywaniu gruntów uwzględniać przepisy art. 21 ust. 1 ustawy Prawo geodezyjne i kartograficzne, zgodnie z którymi podstawę wymiaru podatków stanowią dane zawarte w ewidencji gruntów i budynków.

Podatników, którzy nie wywiązali się z obowiązku złożenia deklaracji/informacji podatkowych – wynikających z przepisów art. 6 ust. 6 i ust. 9 pkt 2 ustawy o podatkach i opłatach lokalnych, art. 6a ust. 6 i ust. 8 pkt 2 ustawy o podatku rolnym oraz art. 6 ust. 2 i ust. 5 pkt 2 ustawy o podatku leśnym – wzywać do ich złożenia, w związku z przepisami art. 274a § 1 Ordynacji podatkowej.

3.1.4. Wystawianie decyzji wymiarowych na nieżyjącego podatnika oraz dokonywanie na ich podstawie przypisu podatku – str. 39 protokołu.

Decyzje wymiarowe wystawiać i doręczać podatnikom wskazanym w przepisach art. 3 ust. 1 ustawy o podatkach i opłatach lokalnych, art. 3 ust. 1 ustawy o podatku rolnym, art. 2 ust. 1

ustawy o podatku leśnym. Przypisu podatku dokonywać na podstawie doręczonej stronie decyzji, w związku z przepisami § 4 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 25 października 2010 r. w sprawie zasad rachunkowości oraz planów kont dla organów podatkowych jednostek samorządu terytorialnego (Dz. U. Nr 208, poz. 1375) i art. 133 § 1 Ordynacji podatkowej, mając na uwadze przepisy art. 21 § 1 pkt 2 i art. 212 tej ustawy.

W przypadku ustalenia, że podatnik nie żyje, nieuregulowane zaległości podatkowe dochodzić od spadkobierców po wydaniu i doręczeniu im decyzji o zakresie odpowiedzialności poszczególnych spadkobierców, stosownie do przepisów art. 100 § 1 Ordynacji podatkowej, mając na uwadze art. 1025 § 2 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (Dz. U. z 2020 r. poz. 1740 z późn. zm.).

3.1.5. Przypadki niewystawiania/niesystematycznego wystawiania upomnień i tytułów wykonawczych podatnikom posiadającym zaległości podatkowe i dłużnikom posiadającym zaległości z tytułu opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi, skutkujące dopuszczeniem do ich przedawnienia (w kwocie 300 zł z tytułu opłaty za gospodarowanie odpadami) – str. 15, 39-42, 47, 48 protokołu.

Podejmować konsekwentne czynności zmierzające do wszczęcia postępowania egzekucyjnego w stosunku do osób posiadających zaległości podatkowe oraz zaległości z tytułu opłat za gospodarowanie odpadami, w związku z przepisami art. 6 § 1 z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (Dz. U. z 2020 r. poz. 1427 z późn. zm.). Po bezskutecznym upływie wyznaczonego w upomnieniu terminu płatności, wystawiać tytuły wykonawcze, mając na uwadze przepisy art. 6 § 1 w związku z art. 26 § 1 i § 1e cytowanej ustawy i art. 6q § 1 ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2021 r. poz. 888 z późn. zm.).

Zobowiązania, które zgodnie z przepisami art. 70 § 1 Ordynacji podatkowej uległy przedawnieniu, odpisywać z kont dłużników, mając na uwadze przepisy art. 59 § 1 pkt 9 tej ustawy oraz przepisy art. 24 ust. 2 ustawy o rachunkowości.

3.1.6. Niepobieranie odsetek od nieterminowo wnoszonych należności z tytułu czynszu najmu/dzierżawy – str. 43 protokołu.

Od nieterminowo regulowanych należności cywilnoprawnych pobierać odsetki za zwłokę w wysokości określonej w umowie, a w przypadku braku uregulowania umownego – odsetki ustawowe za opóźnienie, stosownie do przepisów art. 481 § 1 i 2 Kodeksu cywilnego, mając na uwadze przepisy art. 42 ust. 5 ustawy o finansach publicznych; ujmować je w księgach rachunkowych w momencie ich zapłaty, lecz nie później niż pod datą ostatniego dnia kwartału w wysokości odsetek należnych na koniec kwartału, w związku z przepisami § 11 rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 13 września 2017 r.

3.1.7. Wydanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, przedsiębiorcom rozpoczynającym działalność w tym zakresie, mimo niewniesienia opłaty w pełnej wysokości przed ich wydaniem – str. 45 protokołu.

Od przedsiębiorców rozpoczynających działalność gospodarczą w zakresie sprzedaży napojów alkoholowych pobierać pełną opłatę za zezwolenie na sprzedaż napojów alkoholowych przed wydaniem tego zezwolenia, zgodnie z przepisami art. 11¹ ust. 2 i 3 ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2021 r. poz. 1119).

3.2. W zakresie wykonania budżetu – wydatki budżetowe:

3.2.1. Przypadek nieprawidłowego ustalenia daty nabycia prawa do nagrody jubileuszowej, w wyniku wliczenia do okresów pracy uprawniających do nagrody okresu urlopu bezpłatnego – str. 51-52 protokołu.

Do okresów pracy uprawniających do nagrody jubileuszowej wliczać wszystkie poprzednio zakończone okresy zatrudnienia oraz inne okresy, jeżeli z mocy odrębnych przepisów podlegają one wliczeniu do okresu pracy, od którego zależą uprawnienia pracownicze, zgodnie z przepisami art. 38 ust. 5 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o pracownikach samorządowych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1282).

Do okresu zatrudnienia nie wliczać okresu urlopu bezpłatnego, stosownie do przepisów art. 174 § 2 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy (Dz. U. z 2020 r. poz. 1320 z późn. zm.).

3.2.2. Niepodjęcie przez Radę Gminy Adamów uchwały dostosowującej wynagrodzenie poprzedniego wójta do obowiązujących przepisów, co skutkowało wypłatą wynagrodzenia w okresie lipiec – listopad 2018 r. w zawyżonej wysokości (łącznie o 2.404,29 zł) – str. 52-53 protokołu.

Poinformować Radę Gminy o obowiązku ustalania wynagrodzenia wójta gminy zgodnie z przepisami rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 15 maja 2018 r. w sprawie wynagradzania pracowników samorządowych (Dz. U. z 2018 r. poz. 936 z późn. zm.), w związku z przepisami art. 18 ust. 2 pkt 2 ustawy samorządzie gminnym, mając na uwadze przepisy art. 44 ust. 2 ustawy o finansach publicznych.

3.2.3. Obliczenie ekwiwalentu za niewykorzystany urlop wypoczynkowy z zastosowaniem niewłaściwego współczynnika – str. 54-55 protokołu.

Współczynnik służący do ustalenia ekwiwalentu za 1 dzień urlopu, ustalać odrębnie w każdym roku kalendarzowym i stosować przy obliczaniu ekwiwalentu, do którego pracownik nabył prawo w ciągu tego roku kalendarzowego, stosownie do przepisów § 19 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 8 stycznia 1997 r. w sprawie szczegółowych zasad udzielania urlopu wypoczynkowego, ustalania i wypłacania wynagrodzenia za czas urlopu oraz ekwiwalentu pieniężnego za urlop (Dz. U. Nr 2, poz. 14 z późn. zm.).

3.2.4. Nieterminowe zamieszczenie na stronie internetowej planów postępowań o udzielenie zamówień publicznych na lata 2019-2020 – str. 62 protokołu.

Sporządzać, nie później niż w terminie 30 dni od dnia przyjęcia budżetu lub planu finansowego, plan postępowań o udzielenie zamówień przewidzianych do przeprowadzenia w danym roku finansowym oraz zamieszczać go w Biuletynie Zamówień Publicznych i na stronie internetowej zamawiającego, stosownie do przepisów art. 23 ust. 1 ustawy z dnia 11 września 2019 r. Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2021 r. poz. 1129 z późn. zm.).

3.2.5. Dopuszczenie możliwości udzielenia zamówień polegających na powtórzeniu podobnych usług, przy realizacji zamówienia na odbiór i transport odpadów komunalnych, w sytuacji kiedy zamawiający nie uwzględnił wartości tych zamówień przy ustalaniu łącznej wartości zamówienia oraz nie wskazał – w opisie zamówienia podstawowego – ewentualnego zakresu tych robót i warunków na jakich zostaną udzielone. Nieustalenie w formie pisemnej wartości szacunkowej tego zamówienia – str. 63-64 protokołu.

Przewidując – w ogłoszeniu o zamówieniu dla zamówienia podstawowego – możliwość udzielenia zamówień polegających na powtórzeniu podobnych usług lub robót budowlanych, o których mowa w przepisach art. 214 ust. 1 pkt 7 ustawy – Prawo zamówień publicznych:

- uwzględniać ich wartość przy ustalaniu łącznej wartości zamówienia, zgodnie z przepisami art. 31 ust. 1 tej ustawy, mając na uwadze, że jest to jeden z warunków udzielenia takich zamówień w trybie z wolnej ręki, wynikający z przepisów art. 214 ust. 1 pkt 7 ustawy,
- w opisie zamówienia podstawowego wskazywać ewentualny zakres tych usług lub robót budowlanych oraz warunki na jakich zostaną one udzielone, zgodnie z przepisami art. 214 ust. 2 ustawy Prawo zamówień publicznych.

Nie wcześniej niż 3 miesiące przed dniem wszczęcia postępowania na dostawy lub usługi, ustalać wartość tego zamówienia, jako całkowite szacunkowe wynagrodzenie wykonawcy, bez podatku od towarów i usług, stosownie do przepisów art. 28 i art. 36 ust. 1 ustawy Prawo zamówień publicznych, mając na uwadze – wynikający z przepisów art. 20 ust. 1 tej ustawy – obowiązek

pisemnego prowadzenia postępowania o udzielenie zamówienia (z zastrzeżeniem wyjątków określonych w ustawie).

3.2.6. Niezachowanie zgodności treści ogłoszenia o zamówieniu z treścią specyfikacji istotnych warunków zamówienia i załącznikami do specyfikacji oraz wewnętrznej zgodności treści samego ogłoszenia na:

- *odbiór i transport odpadów komunalnych - w zakresie warunków udziału w postępowaniu oraz dokumentów potwierdzających spełnianie tych warunków,*
- *budowę złołka oraz na przebudowę/remont dróg gminnych - w zakresie fakultatywnych przesłanek wykluczenia z postępowania – str. 64-65, 66, 69 protokołu.*

Zapewnić zgodność treści ogłoszenia o zamówieniu z dokumentami zamówienia, w tym w zakresie – określonych przez zamawiającego – warunków udziału w postępowaniu oraz podstaw wykluczenia, o których mowa w przepisach art. 109 ust. 1 ustawy Prawo zamówień publicznych, w związku z art. 109 ust. 2 i art. 57 tej ustawy, mając na uwadze, że zawarcie w dokumentacji postępowania różniących się informacji w tym zakresie uniemożliwia stwierdzenie, jakie w rzeczywistości warunki postępowania ustalił zamawiający, co może wprowadzać w błąd wykonawców ubiegających się o udzielenie zamówienia, a w konsekwencji może prowadzić do naruszenia przepisów art. 16 pkt 1 i 2 powołanej ustawy.

3.2.7. Ustalenie – jako jednego z kryteriów oceny ofert w postępowaniu na odbiór i transport odpadów komunalnych – doświadczenia, rozumianego jako wykonanie określonej ilości usług potwierdzonych referencjami (które było też jednym z warunków udziału w postępowaniu) – str. 65 protokołu.

Kryteria oceny ofert – stanowiące podstawę wyboru oferty najkorzystniejszej w postępowaniach o udzielenie zamówień publicznych – wiązać z przedmiotem zamówienia, mając na uwadze, że nie mogą one dotyczyć właściwości wykonawcy, a w szczególności jego wiarygodności ekonomicznej, technicznej lub finansowej, zgodnie z przepisami art. 241 ust. 1 – 3 w związku z art. 239 ust. 1 ustawy Prawo zamówień publicznych.

3.2.8. Zawarcie – w protokołach postępowań o udzielenie zamówień publicznych – informacji niezgodnych ze stanem faktycznym (w zakresie zastosowania procedury, o niewykonywaniu przez kierownika zamawiającego czynności w postępowaniu oraz o terminie składania i otwarcia ofert). Niesporządzenie protokołów z unieważnionych postępowań na budowę złołka oraz na przebudowę/remont dróg gminnych – str. 65- 69 protokołu.

Dokumentować przebieg postępowania o udzielenie zamówienia, sporządzając w jego toku protokół postępowania, stosownie do przepisu art. 71 ust. 1 ustawy Prawo zamówień publicznych, zamieszczając w nim – zgodne z rzeczywistym przebiegiem postępowania – informacje wymagane

przepisami art. 72 ust. 1 powołanej ustawy oraz § 3 rozporządzenia Ministra Rozwoju, Pracy i Technologii z dnia 18 grudnia 2020 r. w sprawie protokołów postępowania oraz dokumentacji postępowania o udzielenie zamówienia publicznego (Dz. U. z 2020 r. poz. 2434), mając na uwadze przepisy art. 72 ust. 2 i art. 73 ust. 1 powołanej ustawy.

3.2.9. Dokonanie zapłaty wynagrodzenia odbiorcy odpadów komunalnych za niezgodną ze stanem faktycznym ilość odebranych odpadów (zawyżono wynagrodzenie o 396,78 zł) – str. 65 protokołu.

Przed zapłatą wynagrodzeń usługodawcom sprawdzać czy zawarte w fakturach ilości wykonanych usług odpowiadają faktycznie zrealizowanym, mając na uwadze postanowienia zawartych umów oraz przepisy art. 44 ust. 3 pkt 3 ustawy o finansach publicznych. Rozliczyć z odbiorcą odpadów nadpłacone wynagrodzenie.

3.2.10. Niedokonanie zmiany ogłoszenia o zamówieniu na budowę żłobka w sytuacji, gdy dokonano zmiany specyfikacji istotnych warunków zamówienia w zakresie terminu składania ofert – str. 66-67 protokołu.

W przypadku gdy zmiana treści specyfikacji warunków zamówienia prowadzi do zmiany treści ogłoszenia o zamówieniu – zamieszczać w Biuletynie Zamówień Publicznych ogłoszenie o zmianie ogłoszenia, stosownie do przepisu art. 286 ust. 9 ustawy Prawo zamówień publicznych.

3.2.11. Niezłożenie – przez wójta gminy, jako kierownika zamawiającego – oświadczenia o braku lub istnieniu okoliczności skutkujących wyłączeniem z postępowania o udzielenie zamówienia na budowę żłobka oraz wykonywanie przez wójta czynności w tym postępowaniu, mimo wystąpienia przesłanki go wykluczającej – str. 67 protokołu.

Przestrzegać zasady bezstronności w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego, wskazanej w przepisach art. 17 ust. 3 ustawy Prawo zamówień publicznych, przez wyłączenie – kierownika zamawiającego, członków komisji przetargowej oraz innych osób wykonujących czynności związane z przeprowadzeniem postępowania o udzielenie zamówienia po stronie zamawiającego lub osób mogących wpłynąć na wynik tego postępowania lub osób udzielających zamówienia – z dokonywania tych czynności, jeżeli po ich stronie występuje konflikt interesów, zgodnie z przepisami art. 56 ust. 1 i 2 tej ustawy.

Oświadczenie o istnieniu okoliczności, o których mowa w art. 56 ust. 2 ustawy Prawo zamówień publicznych, składać niezwłocznie po powzięciu wiadomości o ich istnieniu, a oświadczenie o braku istnienia tych okoliczności nie później niż przed zakończeniem postępowania o udzielenie zamówienia, stosownie do przepisów art. 56 ust. 5 powołanej ustawy.

3.2.12. Ustalenie wartości zamówienia na przebudowę/remont dróg gminnych wcześniej niż 6 miesięcy przed dniem wszczęcia postępowania o udzielenie zamówienia – str. 69 protokołu.

Wartość zamówienia na roboty budowlane ustalać nie wcześniej niż 6 miesięcy przed dniem wszczęcia postępowania o udzielenie zamówienia, zgodnie z przepisami art. 36 ust. 1 ustawy Prawo zamówień publicznych.

3.2.13. Nieopisanie przedmiotu zamówienia na przebudowę/remont dróg gminnych za pomocą specyfikacji technicznej wykonania i odbioru robót budowlanych – str. 69 protokołu.

Zamówienia na roboty budowlane opisywać za pomocą dokumentacji projektowej oraz specyfikacji technicznych wykonania i odbioru robót budowlanych, stosownie do przepisów art. 103 ust. 1 ustawy Prawo zamówień publicznych, sporządzonych zgodnie z przepisami rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 2 września 2004 r. w sprawie szczegółowego zakresu i formy dokumentacji projektowej, specyfikacji technicznych wykonania i odbioru robót budowlanych oraz programu funkcjonalno-użytkowego (Dz. U. z 2013 r. poz. 1129).

3.2.14. Nieterminowy zwrot zabezpieczenia należytego wykonania umowy na przebudowę/remont dróg gminnych – str. 69-70 protokołu.

Zabezpieczenia należytego wykonania umów wnoszone przez wykonawców zamówień publicznych zwracać w terminach określonych przepisami art. 453 ustawy Prawo zamówień publicznych

3.2.15. Bezpodstawne zaplanowanie – w poz. 5.1.1 wieloletniej prognozy finansowej uchwalonej 30 czerwca 2021 r. – wyłączenia kwoty 650.000 zł z limitu spłaty zobowiązań w 2021 r. – str. 78 protokołu.

W wieloletniej prognozie finansowej wykazywać realistyczne dane zgodnie z przepisami art. 226 ust. 1 ustawy o finansach publicznych, w tym przy wyliczaniu relacji określonej w przepisach art. 243 ust. 1 tej ustawy, stosować wyłączenia zgodnie z jej przepisami art. 243 ust. 3-3b.

4. W zakresie gospodarki mieniem:

4.1. Niezawiadomienie – na piśmie – osoby ustalonej jako nabywca nieruchomości komunalnej o miejscu i terminie zawarcia umowy sprzedaży – str. 80 protokołu.

Osobę ustaloną jako nabywca nieruchomości zawiadamiać na piśmie o miejscu i terminie zawarcia umowy sprzedaży, najpóźniej w ciągu 21 dni od dnia rozstrzygnięcia przetargu, mając na uwadze prawo do odstąpienia od zawarcia umowy i zatrzymania wadium, w sytuacji gdy osoba ta nie przystąpi bez usprawiedliwienia do zawarcia umowy w miejscu i w terminie podanych w zawiadomieniu, przy czym w zawiadomieniu zamieszcza się informację o tym uprawnieniu, zgodnie z przepisami art. 41 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2020 r. poz. 1990 z późn. zm.).

4.2. *Nieuregulowanie formy prawnej władania nieruchomością gruntową – str. 81 protokołu.*

Uregulować formę władania nieruchomością wskazaną w protokole, wybierając jedną ze wskazanych w przepisach art. 13 ust. 1 ustawy o gospodarce nieruchomościami.

Jeżeli uważa Pan, że wśród wniosków zawartych w tym wystąpieniu są takie, które naruszają prawo przez błędną jego wykładnię lub niewłaściwe zastosowanie, przysługuje Panu – zgodnie z art. 9 ust. 3 i 4 ustawy o regionalnych izbach obrachunkowych – prawo zgłoszenia zastrzeżeń do Kolegium Regionalnej Izby Obrachunkowej w Lublinie w ciągu 14 dni od otrzymania tego wystąpienia.

Jednocześnie informuję, że – stosownie do przepisu art. 9 ust. 3 ustawy o regionalnych izbach obrachunkowych – jest Pan zobowiązany zawiadomić Izbę o wykonaniu wniosków pokontrolnych lub o przyczynach ich niewykonania – w formie pisemnej i elektronicznej (plik w formacie Microsoft Word (*.doc) lub Rich Text Format (*.rtf) na adres wkgf@lublin.rio.gov.pl) – w terminie 30 dni od daty doręczenia Panu tego wystąpienia, mając na uwadze przepisy art. 27 tej ustawy.

Jacek Grządka

Do wiadomości:

Rada Gminy Adamów



